

Przy uzasadnianiu odwlekania decyzji uznania ostatecznego charakteru eupropejskiego *status quo*, w tym także granicy na Odrze i Nysie, nie wypadałoby już zatem rządowi NRF powoływać się na opinię publiczną własnego nawet kraju, nie mówiąc w ogóle o demokratycznej większości jego społeczeństwa.

Janusz Sobczak

GOSPODARKA NRD W ROKU 1969 I PLANY GOSPODARCZE NA 1970 R.

Kierunki rozwoju gospodarki NRD, ustalone na VI i VII Zjeździe SED, były zarówno podstawą polityki gospodarczej w ostatnich latach, jak też planowania na 1970 r. — ostatni bieżącej pięcioletki. Polityka ta przyniosła bezsporne sukcesy również w 1969 r., tworząc podstawy konstrukcji planów na 1970 r., który jest dla gospodarki NRD ważny o tyle, że stanowi punkt wyjścia do planów na następną pięcioletkę (1971 - 1975). Dlatego wymagania stawiane gospodarce NRD w 1970 r. są szczególnie wysokie.

Według komunikatu Centralnego Urzędu Statystycznego o rozwoju gospodarki narodowej w 1969 r. wzrost jej efektywności jest rezultatem stosowania socjalistycznego systemu ekonomicznego. Koszty własne przedsiębiorstw zostały obniżone, gospodarka materiałowa ulepszona, polityka strukturalna zmierzająca do wprowadzenia w życie zdobyczy rewolucji naukowo-technicznej zapewniła gospodarce planowy i równomierny rozwój.

Rozwój gospodarki, traktowanej jako całość przebiegał na ogół planowo, choć nie był wolny od zakłóceń w niektórych sektorach, czy branżach.

Dochód narodowy — najbardziej ogólny wskaźnik przebiegu procesów gospodarczych — wzrósł o 5%, przekraczając przeciętne tempo wzrostu w latach 1961 - 1968 (4,2%) o 0,8%. Jest to wprawdzie wynik zupełnie dobry w porównaniu z latami ubiegłymi, jednak gorszy niż planowano na 1969 r. (6%) o 1%. Tempo wzrostu przemysłu, którego udział w tworzeniu dochodu narodowego wynosił w ostatnich latach około 60%, utrzymało się na ogół w granicach planowanych, natomiast wyniki gospodarki rolnej były znacznie gorsze niż w latach poprzednich wskutek bardzo złych warunków atmosferycznych. Wkład jej do dochodu narodowego (w ostatnich latach około 13%) zmniejszył się poważnie, wpływając przez to ujemnie na wyniki ogólne. W podobnie złej sytuacji była również komunikacja, której udział w tworzeniu dochodu narodowego jest zresztą niewielki — wynosił w ostatnich latach niewiele ponad 5%.

Plan na 1970 r. zakłada dalsze przyspieszenie procesów wzrostu gospodarczego i przewiduje w związku z tym, że dochód narodowy wzrośnie — w stosunku do 1969 r. o 6,3%, tj. nieco więcej niż postulowano w planie na 1969 r.

Przemysł. Wzrost produkcji przemysłowej był stosunkowo wysoki; wyniósł zgodnie z planem 7⁰/₀, co przewyższa o 0,9⁰/₀ przeciętną wzrostu w latach sześćdziesiątych (1961/68). W poszczególnych gałęziach względnie branżach był jednak bardzo zróżniczkowany, jak to przedstawiono w tabeli 1.

TABELA I
Wzrost towarowej produkcji przemysłowej w stosunku do roku poprzedniego w %

Przemysł centralnie zarządzany według ministerstw	Wykonano w 1969 r.	Plan na 1970 r.
Przemysł surowcowy	4,0%	7,0%
Górnictwo rud, metalurgia i potas	8,0%	4,7%
Przemysł chemiczny	8,4%	11,3%
Elektrotechnika i elektronika	11,4%	15,1%
Budowa ciężkich maszyn i urządzeń	6,9%	8,2%
Budowa maszyn produkcyjnych i pojazdów	10,4%	9,5%
Przemysł lekki	6,2%	6,4%
Przemysł terenowy i spożywczy (centralnie zarządzany)	6,8%	6,8%

Widać z tabeli wyraźne preferowanie produkcji dóbr inwestycyjnych i kierunek zmian strukturalnych przemysłu. Nacisk położono zarówno w 1969 r., jak też w planie na 1970 r. na przemysły elektrotechniczny i elektroniczny oraz na przemysł chemiczny, jako na działy wytwórczości mające podstawowe znaczenie dla gospodarki. Charakterystyczne dla tych tendencji są wskaźniki wzrostu produkcji w niektórych branżach. I tak np. wzrost ten wyniósł w 1969 r. w przedsiębiorstwach: produkcji urządzeń do automatycznego sterowania, narzędzi i przyrządów optycznych 16,8⁰/₀, przerobu tworzyw sztucznych 14,6⁰/₀, budowy maszyn rolniczych 13,2⁰/₀, w kombinacie „Robotron” (maszyny liczące) 58,8⁰/₀. Łącznie produkcja wyrobów wyznaczających kierunek zmian strukturalnych powiększyła się w stosunku do 1968 r. o 28⁰/₀.

Według planu na 1970 r. ogólny wzrost produkcji ma wynieść 8,4⁰/₀, a więc dynamika wzrostu ma ulec dalszemu przyspieszeniu (patrz tab. I), przy czym znów szczególnie wielkie przyspieszenie zaplanowano w przemyśle chemicznym (11,3⁰/₀ wobec 8,4⁰/₀ w 1969 r.) oraz elektrotechnicznym i elektronicznym (15,1⁰/₀ wobec 11,4⁰/₀ w 1969 r.).

Korzystne wyniki produkcyjne z 1969 r. przypisać należy wprowadzaniu w przemyśle zmian organizacyjnych i technicznych, polegających na koncentracji przedsiębiorstw, specjalizacji produkcji, kooperacji, a przede wszystkim na automatyzacji produkcji. W tej ostatniej dziedzinie osiągnięto efekty bardzo znamienne (podkreślał je W. Ulbricht na Plenum KC SED). W 88 wypadkach zautomatyzowano kompleksowo procesy produkcyjne w szeregu zakładów najważniejszych gałęzi produkcji, uzyskując w większości wypad-

ków wzrost wydajności pracy o 50 i więcej procent. Ogólna wydajność pracy w przemyśle zwiększyła się dzięki tym czynnikom w 1969 r. o 8%, przy czym zaznaczyć warto, że w ostatnich latach postęp wahał się w granicach od 6 do 7 procent. Na 1970 r. zaplanowano dalsze przyspieszenie wzrostu zakładając zwiększenie wydajności pracy o 9,4%. Jest to zadanie bardzo trudne dla przemysłu już tak wydajnie pracującego, jak przemysł NRD, lecz władze gospodarcze NRD liczą na dalszą szeroką i kompleksową automatyzację, mającą dawać w wielu wypadkach 100 procentowy wzrost wydajności, nie pomijając równocześnie w swoich kalkulacjach także dalszego rozwoju racjonalizacji, mechanizacji i współzawodnictwa. Nie bez znaczenia dla efektywności pracy przemysłu było m. in. lepsze wykorzystanie środków trwałych. Mianowicie wartość produkcji towarowej w stosunku do zaangażowanych środków trwałych wzrosła o 2%, mimo że nie wszystkie przedsiębiorstwa wykorzystwały w pełni swoje wysoko wydajne urządzenia produkcyjne. Poważne rezerwy w tym zakresie mają szczególnie przedsiębiorstwa elektrotechniczne i elektroniczne oraz fabryki maszyn produkcyjnych i pojazdów. Postępy zanotowano również w dziedzinie gospodarki materiałowej, gdzie obniżono intensywność materiałową i koszty zużytych do produkcji materiałów o 4 marki na każde 100 marek produkcji towarowej.

Z ujemnych zjawisk utrudniających w 1969 r. racjonalny rozwój gospodarki narodowej podnoszono na 12 Plenum KC SED (W. Jarowinsky) znaczne zaległości w wykonaniu planów przez szereg poważnych przedsiębiorstw przemysłu chemicznego i elektrotechniczno-elektronicznego. Zwrócono również uwagę na niezadowalające wykorzystanie wysokosprawnych maszyn i urządzeń przez większość fabryk maszyn produkcyjnych i pojazdów mechanicznych oraz wytwórni elektrotechniczno-elektronicznych. Budziła dalej zastrzeżenia jakość wyrobów niektórych przedsiębiorstw produkcyjnych, nawet oznaczanych znakiem „q” (silniki wysokoprężne, pompy, sprężarki). W całości jednak obraz rozwoju produkcji przemysłowej oceniano jako pozytywny.

Akumulacja - inwestycje. Akumulacja wyniosła w 1969 r. 21% dochodu narodowego, co nie odbiega zasadniczo od proporcji z kilku lat ubiegłych. W latach 1966 - 1968 zakumulowano bowiem kolejno 21,1%, 21,4% i 20,2%. Natomiast na 1970 r. planuje się dość znaczne powiększenie stopy akumulacji do 23,6%. Przesłanką do planowania takiego wzrostu był zapoczątkowany w ostatnich latach intensywny rozwój gospodarki a zwłaszcza rozwój przemysłów dóbr inwestycyjnych.

W gospodarce narodową zainwestowano w 1969 r. 30 mld marek, tj. o 13% więcej niż w roku poprzednim. W stopniu wyższym niż przeciętny wzrosły inwestycje w gałęziach gospodarki decydujących dla zaplanowanych zmian strukturalnych zmierzających do zwiększenia jej efektywności. Należy tu produkcja maszyn do przetwarzania informacji i produkcja maszyn biurowych, przemysł mechaniki precyzyjnej i optyki, elektroniczny, włókien sztucznych, produkcja urządzeń pomiarowych, sterujących i automatycznych. Komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego zwraca uwagę na wielką spraw-

ność w przygotowaniu i wykonywaniu ważnych inwestycji osiąganą dzięki koncentracji środków i sił. Jako przykład podaje w wysokim stopniu zautomatyzowany kombinat tekstylny w Cottbus, którego budowa trwała 9 miesięcy. Wskaźniki osiągnięte przy tej inwestycji były korzystniejsze od najlepszych porównywalnych wskaźników międzynarodowych. Doskonałą charakterystykę zamierzeń inwestycyjnych dał min. Schürer, mówiąc w uzasadnieniu planu gospodarczego na 1970 r., że

„potrzebny wzrost wydajności pracy i dochodu narodowego będzie się dokonywać w przyszłości przede wszystkim drogą zmian strukturalnych, kompleksowej automatyzacji i racjonalizacji oraz przez wykorzystywanie nauki jako czynnika produkcyjnego, projekt planu na rok 1970 zawiera zmiany strukturalne i skoncentrowany wkład sił i środków o głębi i konsekwencjach niespotykanych w żadnym z planów poprzednich”.

Plan 1970 r. przeznaczają na inwestycje ogółem ponad 33 mld M, tj. około 11% więcej niż w 1969 r. Przemysł jest tutaj wyraźnie preferowany — wzrost inwestycji przemysłowych wyniesie ma 20%, tj. prawie dwukrotnie więcej niż wynosi przeciętna, przy czym stosunkowo największą część środków skoncentrowano na działy przemysłu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki, jak przede wszystkim chemia i elektrotechnika—elektronika, gdzie wzrost ma sięgać nawet 40 do 50 procent. Dla wykonania zadań wynikających z polityki strukturalnej — nakreślanych przez min. Schürera — przeznaczają się 76% wszystkich środków przewidzianych dla przemysłu elektrotechnicznego—elektronicznego, 70% przewidzianych dla przemysłu chemicznego, 62% dla przemysłu budowy maszyn produkcyjnych i pojazdów oraz 61% dla budownictwa. W tych ramach planuje się zainstalowanie m. in. dużej ilości zespołów automatycznych. Dla badania problemów strukturalnych przemysłu przewiduje się utworzenie 16 wielkich centrów naukowo-badawczych, na których sfinansowanie ma być zużyta większa część funduszy przeznaczonych na popieranie nauki i techniki. Aż 80% środków przewidzianych dla nauki i techniki w ramach przemysłu skoncentrowano na badanie zagadnień związanych z wymienionymi wyżej przemysłami preferowanymi. Widać z tego, jak wielką wagę przywiązuje rząd do zwiększenia metodami intensywnymi potencjału produkcyjnego przemysłów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki.

Z zamierzeniami rozbudowy bazy naukowo-technicznej wiążą się inwestycje w zakresie szkolnictwa wyższego i zawodowego. Kwotę przeznaczoną na nie podwyższono z 200 mln M w 1969 r. na 383 mln M w 1970 r. Pozwoli to na powiększenie liczby studiujących nauki przyrodnicze i techniczne o 19,5%.

Dla polepszenia warunków mieszkalnych ludności planuje się rozbudowę centrów miejskich, przeznaczając na ten cel kwotę o 12% większą niż w roku 1969.

Nauka i technika. W tej dziedzinie uzyskano w 1969 r., jak stwierdza komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego, również dobre wyniki. Kadra dydaktyczna w szkołach wyższych i zawodowych zwiększyła się o 10%, a wy-

datki na badania skoncentrowane w znacznej części na zagadnieniach przemysłu chemicznego i elektrotechnicznego, zwiększyły się o 22% osiągając kwotę 3,6 mld M. W 1970 r. w dalszym ciągu będzie się forsować badania nad tymi zagadnieniami przeznaczając na nie prawie 80% wszystkich funduszy przewidzianych na rozwój nauki i techniki w przemyśle.

Budownictwo. W 1969 r. zdolność produkcyjna i wydajność pracy w budownictwie nadal wzrastała. Produkcja społecznych zakładów budownictwa przekroczyła ubiegłoroczną o 10,3% a wydajność pracy o 5%. Głównym zadaniem jakie postawiło sobie budownictwo w 1969 r. było wprowadzenie w życie ustalonych przez KC SED i rząd jednolitego systemu lekkiego i ekonomicznego budownictwa. Stosując je wybudowano szereg obiektów o lekkich konstrukcjach metalowych przy krótkich czasach budowy, a w budownictwie domów mieszkalnych wprowadzono nową technologię pozwalającą na wybudowanie domu o pięciu lub dziesięciu kondygnacjach w ciągu 55 lub 77 dni. Komunikat CUS uważa to za szczególnie duży sukces nauki, techniki i produkcji. Zachęcane tymi wynikami budownictwo koncentruje swoje siły na rozwiązywaniu problemów lekkich konstrukcji metalowych, których produkcję zwiększono w 1969 r. o 30%.

W sprawozdawczym roku wybudowano 72 tys. mieszkań, nie wykonano jednak planu w całości głównie z powodu stosunkowo niskiej wydajności pracy w wielu przedsiębiorstwach, a przede wszystkim w zarządzanych przez władze terenowe, gdzie w niektórych wypadkach wydajność była o 40% niższa niż w przedsiębiorstwach przodujących.

Przemysł materiałów budowlanych osiągnął przyrost produkcji o 8%, pozostając w tyle za ogólnym wskaźnikiem budownictwa. Nie wykonał również w całości planów produkcyjnych.

Na 1970 r. przewiduje się dalszy szybki wzrost produkcji budowlanej o wysokiej jakości i odpowiadającej potrzebom. Liczbowo wzrost określony został na 8%. Postęp w budownictwie opiera się na stosowaniu nowych technologii budowlanych i nowoczesnych materiałów budowlanych, wprowadzeniu systemu lekkiego, ekonomicznego budownictwa a w przemysłach materiałów budowlanych, na rozwoju produkcji zautomatyzowanej. W budownictwie mieszkaniowym przewiduje się powstanie 66 tys. mieszkań w nowych budynkach i 11 tys. w przebudowanych i rozbudowanych.

Rolnictwo i gospodarka środkami żywności. Wyjątkowo niekorzystne warunki atmosferyczne, panujące w 1969 r. w całej Europie środkowej spowodowały w produkcji roślinnej znaczne pogorszenie się zbiorów. Zbiory zbóż były mniejsze o 12% niż w roku poprzednim. Zbiory nasion oleistych, ziemniaków i buraków cukrowych były o 30% niższe od przeciętnej za ostatnie 5 lat. Również produkcja jarzyn, owoców i roślin pastewnych była znacznie mniejsza. Natomiast gospodarka zwierzęca nie poniosła tak dotkliwych strat. Państwowa produkcja zwierzęca wzrosła ogólnie o 2% a wzrost w procentach w stosunku do roku 1969 w poszczególnych pozycjach wyglądał następująco:

bydło rzeźne (bez drobiu)	1,6%
drób	13,5%
mleko	0,6%
jaja	5,1%

Przemysł przetwórczy podniósł swoją produkcję towarową w gospodarce mlecznej o 6,0%.

Baza materiałowo-techniczna socjalistycznych gospodarstw rolnych powiększyła się w 1969 r. m. in. o 11 tys. traktorów, 1,6 tys. kombajnów żniwnych, 1,1 tys. łopatek do ziemniaków. Przeprowadzono również na dość wielką skalę melioracje inwestując w nie o 30% więcej środków niż w roku 1968.

Na 1970 r. plan gospodarczy postuluje koncentrację sił i środków na intensyfikacji produkcji zarówno roślinnej jak zwierzęcej. Planuje się podniesienie wydajności gleby (melioracje) i zwiększenie produkcji przede wszystkim jarzyn, ziemniaków i zbóż, dla lepszego zaopatrzenia ludności w produkty krajowe oraz zapewnienie ludności stałych dostaw mięsa i produktów mięsnych przez wysoką produkcję pasz. Wskaźnik wzrostu produkcji rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego ustalono w planie na 5,5% (w stosunku do roku poprzedniego).

Stosunki gospodarcze z zagranicą — cechował w 1969 r. znaczny dynamizm rozwoju. Wzrost obrotów handlu zagranicznego był w 1969 r. przeszło dwukrotnie wyższy niż w roku poprzednim. Wyniósł bowiem 13,1% podczas gdy w 1968 r. tylko 6,5%. Zmieniła się również nieco struktura partnerów handlowych. Udział krajów socjalistycznych w obrotach zmniejszył się z 76,7% w 1968 r. do 72,6% w roku 1969 na korzyść krajów kapitalistycznych i rozwijających się. Zwłaszcza w stosunkach z krajami wysoko uprzemysłowionymi jak Francja, W. Brytania, Holandia, Szwecja, NRF nastąpiło ożywienie handlu, a szczególnie wielki wzrost, około 30%, zanotowano w obrotach z NRF. Również bardzo znacznie powiększyły się obroty towarowe z krajami rozwijającymi się — o 25,6%. Zwłaszcza z krajami arabskimi stosunki były bardzo ożywione i nie ograniczały się jedynie do handlu, lecz stosunki handlowe uzupełniano współpracą naukowo-techniczną, kooperacją w niektórych dziedzinach i ścisłym współdziałaniem w zakresie komunikacji morskiej i lotniczej.

Na 1970 r. zaplanowano wzrost obrotów handlowych o 13,6%. Można przypuszczać, że handel z NRF ulegnie dalszemu ożywieniu, gdyż NRF cofnęła w lutym 1970 r. pewne ograniczenia importowe obowiązujące dotychczas w stosunku do NRD, tak, że liberalizacja objęła około połowy towarów eksportowanych do NRF przez NRD. Stać się to może bodźcem do dalszego rozwoju stosunków gospodarczych między oboma państwami niemieckimi.

Rozwój materialnego i kulturalnego poziomu życia. Dalsze postępy w ogólnym rozwoju gospodarki w 1969 r. doprowadziły do poprawy warunków życia całego społeczeństwa. Dochody pieniężne ludności wzrosły o 4,9%, tj. o 4,0 mld M., w czym mieści się także dalsza podwyżka

rent o 6,8% i podwyżka dodatków na dzieci o 5,8%. Handel detaliczny powiększył obroty o 6,1%, przy czym obroty towarami przemysłowymi wzrosły znacznie więcej (7,3%) niż środkami żywności (5,3%). Polepszyło się wyposażenie gospodarstw domowych w urządzenia techniczne: ilość lodówek na 100 gospodarstw zwiększyła się z 44 w 1968 r. na 48 w 1969 r., pralek z 43 na 48, telewizorów z 65 na 66. Mimo jednak zwiększonej podaży towarów konsumpcyjnych popyt na pewne towary nie został pokryty. Dotyczy to w szczególności trykotaży, konfekcji, obuwia, i pewnych sprzętów gospodarstwa domowego. W dziedzinie opieki społecznej także zanotować można niewątpliwe postępy, wyrażające się we wzroście środków budżetowych zużytych na oświatę, kulturę fizyczną i sport o 6,6%, na kulturę, radio i telewizję o 9% oraz na zdrowie i pomoc społeczną o 4,5%. Rozbudowa żłobków i przedszkoli umożliwiła rozszerzenie opieki nad dziećmi; korzystało z niej 24% wszystkich dzieci poniżej 3 lat i 61% wszystkich dzieci od 3 lat aż do wieku szkolnego. Poprawiła się opieka lekarska. W 1969 r. jeden lekarz przypadł na przeciętnie 650 mieszkańców w NRD, podczas gdy jeszcze przed 8 laty stosunek ten wynosił 1:1170.

Przy założonym na rok 1970 rozwoju gospodarki realne dochody ludności powinny wzrosnąć o 4% na głowę, a drugie źródło wzrostu dobrobytu, tj. fundusze społeczne na poprawę warunków pracy i życia mają się powiększyć o 6-7%. Plan nastawiony jest na wszechstronny wzrost różnego rodzaju świadczeń wpływających na standard życia, a w dyskusji nad planem podkreślano, że realizacja planowych zadań gospodarczych, daje szybko środki materialne na nowe świadczenia dla społeczeństwa. Podaż towarów ma być o 4,3% większa niż w 1969 r., w tym podaż środków żywności o 3,6% a towarów przemysłowych o 5,1%. Przewiduje się m. in. wzrost podaży:

odbiorników radiowych	o 18%
małoobrazkowych aparatów fotograficznych	o 55%
motorowerów	o 15%
ubrań męskich z tkanin syntetycznych	o 10%
dywanów i chodników	o 8%

Oświata. Wprowadzony przed kilku laty jednolity socjalistyczny system oświatowy dawał nadal dobre rezultaty. Liczba uczniów, którzy przeszli do 9. klasy szkół ogólnokształcących wzrosła w 1969 r. z 79% do 82%. Prawie 85 tys. młodzieży podjęło studia na uniwersytetach, szkołach wyższych i zawodowych. Liczba nowo dopuszczonych do studiów wzrosła w stosunku do 1969 r. o 6 000, wzrósł też udział studentek. Duży wzrost frekwencji zanotowano na dyscyplinach przyrodniczo-technicznych, gdzie liczba nowo przyjętych zwiększyła się o 60%. Około 52 tys. absolwentów szkół wyższych i zawodowych (10% więcej niż w 1968 r.) podjęło pracę zawodową.

Plan na rok 1970 zakłada dalsze doskonalenie jednolitego socjalistycznego systemu kształcenia zgodnie z wymogami rozwoju społecznego i rewolucji naukowo-technicznej. Główny nacisk położony zostanie na znaczne podniesienie jakości wykształcenia oraz na zwiększenie liczby studentów

szkół wyższych i zawodowych, zwłaszcza kierunków przyrodniczo-technicznych. W roku 1970 rozpocznie naukę na uniwersytetach i w szkołach wyższych około 40 tys. studentów, a w szkołach zawodowych około 49 tys. studentów. Tym samym immatrykulacja w wszystkich tych szkołach obejmie 36% młodzieży odpowiednich roczników. W szkolnictwie średnim zawodowym popierać się będzie wprowadzanie nauki nowych podstawowych zawodów, m. in. fachowych pracowników produkcji chemicznej, produkcji zautomatyzowanej itp. preferując kształcenie kończące się maturą.

Powyższy przegląd wyników działalności gospodarczej osiągniętych przez NRD w 1969 r. oraz planów na 1970 r. pozwala stwierdzić, że zamierzone zmiany w strukturze przemysłu idące w kierunku selektywnego rozwoju nowoczesnych gałęzi przemysłu są konsekwentnie realizowane. Produkcja tych przemysłów wzrastała nieproporcjonalnie szybko a intensywne inwestycje planowane na 1970 r. przyniosą niewątpliwie dalszy rozwój przemysłów ważnych dla rozwoju gospodarki NRD. Plany na rok 1970 wydają się raczej ostrożne i realistyczne, co pozwala na przypuszczenie, że zostaną pomyślnie zrealizowane*.

Tadeusz Krajczycki

PROBLEMATYKA EKONOMICZNA W BADANIACH INSTYTUTU ZACHODNIEGO W LATACH 1956 - 1969

Działający od 1956 r. w ramach Instytutu Zachodniego (IZ) Zakład Ekonomiczny (powołany pod nazwą Pracowni Ekonomicznej), pracuje w warunkach podobnych jak pozostałe zakłady naukowe Instytutu. Specyfika tych warunków wiąże się z koniecznością oscylowania między ustaleniami długofalowego programu badawczego, zmierzającego do określenia roli i pozycji gospodarczej współczesnych Niemiec w Europie, tym samym ich miejsca w stosunkach międzynarodowych, a formułowanymi doraźnie krótkofalowymi zadaniami wynikającymi z politycznej aktywności NRF wymierzonej przeciw Polsce i innym krajom socjalistycznym. Działalność ta opierała się często na argumentacji ekonomicznej. Wynikająca stąd potrzeba nieprzerwanej konfrontacji naukowej powodowała, ze względu na szczupłość kadry i zasobów materialnych, ograniczenie problematyki Niemieckiej Republiki Demokratycznej przede wszystkim do odnotowywania jej kolejnych sukcesów gospodarczych i objawów umacniania się jej pozycji w społeczności międzynarodowej. Ciężar wysiłków i nakładów badawczych skoncentrowano natomiast na aktualnych problemach NRF i Europy zachodniej. Rezultaty tych badań znalazły odbicie

* Opracowano na podstawie: *Die Entwicklung der Volkswirtschaft im Jahre 1969. Mitteilung der Staatlichen Zentralverwaltung für Statistik*. „Die Wirtschaft” 1970 nr 4; referatów wygłoszonych na 12 Plenum KC SED (W. Ulbricht, W. Jarowinsky, G. Mittag i in.) i dyskusji na posiedzeniu *Volkskammer*; tekstu ustawy o planie gospodarczym na 1970 r. (*Gesetz über den Volkswirtschaftsplan*). „Die Wirtschaft” 1970 nr. 1.